

Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Görsel Materyal Kullanımının Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi ^a

© CİHANER AKÇAY ^b © SABAHAHAT YILDIRIM ^c

Öz: Kısıtlı olan ders araç ve gereçleriyle gerçekleştirilen yabancı dil öğretimi istenilen zamanda istenilen başarıyı beraberinde getirememektedir. Derslerin motive edici ve tüm duyuuları uyaran yardımcı ders araçlarıyla desteklenmesiyle ancak yabancı dil öğretiminde istenilen başarıyı elde etmek mümkün olabilmektedir. Bu başarıyı da ancak eğitim ve öğretimde kullanılabilcek materyaller sayesinde yapmak mümkün olmaktadır. Araştırma, öğrencilerin yabancı dil öğrenmelerinde kullanılan görsel araçlardan nasıl faydalanacağı konusunda yabancı dil öğretmenlere kılavuz etme konusunda yardımcı olacaktır. Ülkemizde yabancı dil öğretiminin başarılı bir seviyeye erişmesi görsel materyallerin ders içeriklerine veya konulara uygun yeterince kullanılmasıyla doğrudan ilişkilidir. Araştırmamıza yönelik çalışma grubunu Malatya İli, Battalgazi ilçesi Kubilay Anadolu İmam Hatip Lisesi 9. Sınıfta eğitim görmekte olan 50 öğrenci oluşturmaktadır. Deney grubu öğrencilerin, kontrol grubu öğrencilerine oranla görsel materyal kullanımını sayesinde başarı düzeylerinde önemli ölçüde artış olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Arapça, öğretim, ders, yabancı dil, görsel materyal.

The Effect of Using Visual Materials on Arabic Language Teaching as a Foreign Language on Student Achievement

Abstract: Foreign language teaching with limited course materials cannot bring the desired success with the desired time. It is only possible to achieve the desired success in foreign language education by supporting the lessons with auxiliary lesson tools that are motivating and stimulating all senses. This success is possible only through the use of materials that can be used in education and training. The research will help to guide foreign language teachers on

^a Bu makale, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde hazırlanmakta olan *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Görsel Materyal Kullanımının Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi* başlıklı yüksek lisans tezinden hareketle yazılmıştır.

^b Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü
cihaner@gazi.edu.tr

^c Gazi Üniversitesi, EBE, Yabancı Diller Eğitimi Programı
sabahatyildirim@gmail.com

how students can benefit from visual tools used in their foreign language education. Achieving a successful level of foreign language education in our country is directly related to the adequate use of visual materials in accordance with the course contents or subjects. The study group consists of 50 students receiving education in 9th grade in Kubilay Anatolian Imam Hatip High School in Battalgazi district of Malatya province. It is observed that there is a significant increase on success levels in experimental group students compared to the control group students by means of the use of visual material.

Keywords: Arabic language, teaching, lesson, foreign language, visual material.

Giriş

Problem Durumu

Eğitim – öğretim hayatındaki tüm okullarda aynı şekilde teknolojik öğelerin kullanılmadığı kaçınılmaz bir gerçektir. Bu farklılığın birçok nedeni vardır. Bu farklılığın başında öğretmen, öğrenci ve materyal kullanımı kaynaklı nedenler ilk sırada gelir. Teknolojiden faydalanılmadığı ya da yeteri kadar kullanılmadığı durumlarda ve dersliklerde görseller oldukça önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, Arapça öğretiminde görsel materyal kullanımının öğrencilerin başarısı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmada yabancı dil öğretiminde kullanılan klasik yöntemlerin yerine, öğrenen odaklı olan görsel materyaller kullanılarak öğretmenlerin dersi daha iyi sunabilmesi ve öğrenciler için de dersin daha verimli olması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı, Önemi ve Problemi

Tezin asıl amacı Arapça öğretiminde görsel materyal kullanımının öğrencilerin başarısı üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Bu çalışmayla birlikte yabancı dil öğretiminde kullanılan klasik yöntemlerin yerine, öğrenen odaklı olan görsel materyaller kullanılarak öğretmenlerin dersi daha iyi sunabilmesi ve öğrenciler için de dersin daha verimli olması amaçlanmıştır.

Araştırmanın problem cümlesi; “Yabancı dil öğretiminde görsel materyal kullanımının öğrenci başarısı üzerinde etkisi var mıdır?” olarak belirlenmiştir.

- Deney grubu ile kontrol grubu ön test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?”
- “Deney grubu ile kontrol grubu son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?”
- “Deney grubu ve kontrol grubu ön test-son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?”

Sınırlılıklar

Yapmış olduğumuz bu araştırmanın çalışma grubunu Malatya İli, Battalgazi İlçesi, Kubilay İmam Hatip Lisesinin 9-A ve 9-B sınıfında okumakta olan 50 öğrenci ile sınırlıdır. Ayrıca araştırmaya yönelik yapılan kaynak taraması Türkçe, Arapça ve İngilizce kaynaklarla sınırlandırılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Türü

Bu araştırma deneysel bir araştırma niteliğindedir. Deneysel araştırmalar, özetle araştırmacı tarafından oluşturulan farkların bağımlı değişken üzerindeki etkisini test etmeye yönelik yapılan çalışmalardır. Temel amaç deneysel desenlerde, değişkenler arasında meydana gelen sebep sonuç ilişkisini test etmektir.¹ Yapacağımız bu deneysel araştırma ile Arapça öğretiminde görsel materyal kullanımının öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada “Yabancı dil olarak Arapça öğretiminde görsel materyal kullanımının öğrenci başarısı üzerinde etkisi var mıdır?” sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmaya konu edilen evreni 2018-2019 yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı İmam Hatip Liselerinde yabancı dil olarak Arapça öğrenimi gören öğrenciler oluşturmaktadır. Hazırlanan etkinlikler bu öğrencilerin seviyelerine uygun olarak tasarlanmaktadır. Araştırmanın örneklemine, 2018-2019 yılının ikinci döneminde Malatya İli, Battalgazi ilçesi Kubilay Anadolu İmam Hatip Lise-

¹ Şener Büyüköztürk, Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, Pegem A Yayıncılık, Ankara: (2007)

si'nde öğrenim gören 9-A ve 9-B sınıflarında okuyan toplam 50 öğrenci oluşturmaktadır.

Değişkenler

Çalışmanın bağımsız değişkeni Arapça Öğretiminde kullanılan görsel materyaller, bağımlı değişkeni ise öğrencilerin başarılarıdır.

Veri Toplama Süreci

Deneysel araştırmalarda ön test/ son test şeklinde uygulamalarla veri toplanır. Bu sebepten dolayı ilk olarak her iki sınıfa tamamen aynı sorulardan oluşan bir ilk test uygulaması yapılacaktır. Bu sayede başlangıçtaki bilgi seviyeleri kontrol edilecektir. Uygulama sonrası tekrar aynı sınav soruları her iki sınıfa yöneltilecek ve uygulama öncesi ile sonrası arasındaki bilgi düzeyi farklılıkları karşılaştırılacak deneysel müdahalenin etkinliği belirlenmeye çalışılacaktır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma grubu toplam 50 öğrenciden oluşan 25'er kişilik A ve B sınıflarından oluşmaktadır. Çalışmaya yönelik yapılan uygulamalarda deney ve kontrol grubu öğrencilerine, "9. Sınıf Arapça Dersi, Ailem ve akrabalarım ünitesine yönelik başarı testi" ön test uygulanarak veriler elde edilmiştir. 8 haftalık süreç neticesinde ise öğrencilerin elde ettikleri bilgilerin seviyelerini test etmek amacıyla "9. Sınıf Arapça dersi, ailem ve akrabalarım ünitesi Başarı testi" son test olarak uygulanmıştır. Deney gruplarımız olan 9/A kontrol grubu olacak şekilde seçilirken, bu sınıfta işlenecek dersler klasik metotlarla işlenecek iken; deney grubu olan 9/B sınıfı öğrencilerinin derslerinde izlenecek metotlarda; görsel materyallerle (resim, film, çizgi film ve karikatür...) desteklenerek eğitim verilerek işlenmiştir. Yapılan ön test ve son test de her iki grubun başarı testlerinde yer alan sorulara verilen cevaplar değerlendirilerek kontrol ve deney sınıflardaki öğrencilerin daha başarılı olduğuna ulaşılabilecektir. Söz konusu araştırma çerçevesinde de ayrıca sorulacak soruların geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak için uzman görüşüne başvurulmuştur.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Deneysel araştırma neticesinde elde edilen bilgi ve veriler daha önceden yapılmış olan bilimsel çalışmalar da göz önüne alınarak, yabancı dil olan Arapçanın öğretimine uygun olacak şekilde değerlendirilecektir. Veriler organize ve analiz edilecektir, ardından bir deneysel araştırma raporu yazılacaktır.

Kuramsal Çerçeve

“Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessesedir.”² “Düşüncenin sınırı kullanılan dilin sınırındır. Biz onun vasıtası ile varlığa açılırız.”³ Aksan (1998) dili, “Düşünce, duygu ve arzuların bir toplumda ses ve anlam itibarıyla ortak öğelerin kullanılması ve kendine has kurallardan yararlanmak suretiyle başkalarına aktarılmasına imkân sağlayan çok yönlü ve çok gelişmiş bir dizgedir”⁴ şeklinde ifade etmiştir.

Materyal Tanımı

Dünyamız hızla gelişmekte ve değişmektedir. Yaşayan tüm insanların bilgiye sadece tek bir kaynaktan ulaşmaları ve ezberlemeleri asla beklenilmemekte olup, aksine var olan bilgiye ulaşma yollarını bulmaya çalışan, bilgiye ulaştıktan sonra kullanabilen ve karşılaştığı ya da karşılaşılabileceği sorunlar karşısında, bilgisini kullanarak çözüm üretebilen insanların yetiştirilmesi hedeflenmektedir. İnsanların bu özellikleri kazanımlarında, öğretmenlerin eğitim – öğretim sisteminde etkin ve etkileşimli bir öğrenme ortamı yaratmalarında, öğretim teknolojileri kriterlerine uygun olarak hazırlanan öğretim materyallerinin (gereçlerin) kullanılması oldukça önem arz etmektedir.⁵ Ülkemizde 1960’lı yıllara kadar araç-

² Muharrem Ergin, Türk Dil Bilgisi, Bayrak Yayın, İstanbul: (1989) 3-5.

³ Necati Öner ve diğerleri. *Dil Kültür ve Çağdaşlaşma*. Ed: Bahaeddin Yediylıdız. Ankara: (2003). 75.

⁴ Doğan Aksan, Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim. TDK Yayınları, 2. Baskı. Ankara: (1998). 55.

⁵ Tuğba Yanpar Şahin & Soner Yıldırım, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliş-

gereçler, eğitim ve öğretimi destekleyen, kullanımı öğretmen tarafından özel istek ve ilgilerine bırakılmış eğitim yardımcısı olarak görülürken, günümüz koşullarında öğretme-öğrenmenin temel taşı olarak kabul edilmektedir.⁶

Görsel Öğretim Materyalleri

Eğitim – öğretimde görsel öğretim materyalleri kullanımı öğrenmeyi hızlı ve kalıcılığı beraberinde getirip, daha fazla duyu organına hitap etmektedir. Derslerin daha verimli geçmesi ile eğitim – öğretim de kalite artarak, ayrıca öğretmene de yardımcı olmakta olup, öğretime uygun bir biçimde kullanıldığı takdirde daha etkileyici olmaktadır.

Eğitimde görsel ve işitsel bağlamda kullanılan tüm araç ve gereçlerin asıl amacı, daha etkili bir eğitim – öğretim ortamını hazırlamada yardımcı olur ve öğrencilerin öngörülen amaçlarına daha kolay ve hızlı bir biçimde ulaşmalarını sağlar. Bu açıdan eğitimde araç – gereç kullanımı büyük bir önem arz etmektedir.⁷

Bu sebepler göz önünde bulundurulduğunda öğretimin teknolojinin eğitim teknolojisine ve amacına uygun bir araç ve gereçlere dayandırılmalıdır. Yabancı dil öğretiminde ise kullanılan görsel materyalleri *resimler, karikatürler, filmler/çizgi filmler ve görsel materyallerin öğretimdeki rolü* olarak inceleyebilmekteyiz.

Resimler

Öğrenim görenlerin iletişimsel becerileri ve yabancı dil becerilerinin geliştirilmesi bakımından kullanılan resimli metinler, aynı zamanda dilbilgisinin günlük yaşam ile bağlantılı, çözüm merkezli, dikkatli ve aktif bir biçimde öğrenilmesine de önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır.

Filmler / Çizgi Filmler

Eğitim – öğretimde kullanılacak diğer bir materyal olan film-

tirme. Anı Yayıncılık, Ankara: (1999).

⁶ Cevat Alkan & Deniz Deryakulu & Nurettin Şimşek, Eğitim Teknolojisine Giriş, Önder Matbaacılık, Ankara: (1995).

⁷ Levent Çelik, Öğretim Materyallerinin Hazırlanması ve Seçimi. Pegem A Yayıncılık, Ankara: (2007).

ler, öğrencilerin sözel zekâ ve becerilerinin gelişmesini desteklemekle beraber onları bu hususta motive edecek etkili bir yöntemdir. Filmler sayesinde öğrenciler günlük konuşma dilinin yanı sıra dildeki en son güncel kelimeler ve sözlerle karşılaşma imkânını beraberinde getirir. Yabancı dil öğrenme konusunda zorluk çeken öğrencilerin dil öğrenme konusunda yaşamış oldukları kaygılarını minimize edebilecek, dil öğreniminin öğrenilmesini motive edecek etkiye sahiptir. Filmler, öğrenilmenin yanı sıra öğretmenlere ayrıca dil konusunda eğitim gören öğrencilere yaptıracakları “grup tartışması” etkinliğine uygun olacak biçimde konu başlıkları hazırlamalarında ve bulmalarında yardımcı olmaktadır.⁸

Karikatürler

Karikatürler, etkili bir görsel araç olup, dil öğretimi esnasında sıklıkla kullanılması ve anlatılacak olaylar arasındaki ilişkiyi, davranış ve düşüncelerin sebeplerini belirtmek için son derece etkili görsel araçlardır. Bu görsel araçlar her yaş grubuna hitap edebilmektedir. Çoğunlukla tüm yabancı dil kitapları içerisinde çok az da olsa karikatürlere denk gelmek mümkündür. Öğrenim görmekte olan öğrenciler dergileri, gazeteleri, kitapları ve çeşitli yazılı kaynakları ellerine ilk aldıklarında baktıkları unsur görseller ve karikatürlerdir. Karikatürler sayesinde öğretilmesi zor bir konu, öge, deyim, yapı veya herhangi bir atasözü çok kolaylıkla öğretilmektedir.⁹

Görsel Materyallerin Öğrenmedeki Rolü

Yalın (2010)'ın yapmış olduğu çalışmada, araç – gereçlerin eğitimdeki önemi ve rolüne yönelik nedenleri ele alırken aşağıdaki maddeler ışığında açıklama getirmeye çalışmıştır:

❖ Kullanılan ders materyalinde görsel araçlar çoklu öğrenme ortamını beraberinde getirir.

⁸ Adem İşcan & Beytullah Karagöz, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisi Kazandırmada Filmlerin Kullanımı. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20 (4), Erzurum: (2016). 1267.

⁹ Ertan Kuşçu, Yabancı Dil Öğretimi / Öğreniminde Görsel ve İşitsel Araçların Kullanmanın Önemi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl:5, Sayı:43, (2017). 213 – 214-224.

- ❖ Öğrencilerin kişisel ihtiyaçlarını karşılamaya imkân sağlar.
- ❖ Görsel materyaller oldukça dikkat çekici olup, hatırlamayı da kolaylaştırır.
- ❖ Öğrenmede karşılaşılan soyut kavramları görsel materyaller somutlaştırırlar.
- ❖ Zamandan oldukça dikkatli kullanmaya olanak sağlar.
- ❖ Güvenli bir biçimde gözlem yapabilme imkânı sunarlar.
- ❖ Farklı zaman dilimlerinde birbirleriyle çelişki bulunmayan içeriklerin sunulmasına imkân sağlarlar.
- ❖ Görsel materyaller defalarca kullanılabilirler.
- ❖ Görsel materyallerle içerik basitleştirilerek anlaşılmayı kolaylaştırır.¹⁰

Konuşma

المعينات البصرية dlı kitapta yer alan المعينات البصرية في تعليم اللغة bölümünde görsel materyallerle konuşma becerisi üzerine çeşitli örnekler verilmiştir. Öğretmen, öğrencilerine günlük aktivitelerle ilgili (uyanma, namaz kılma, derse hazırlanma ve spor aktiviteleri gibi) bir konuşma hazırlamakta ve sonra bu konuşmayı öğrencilerine dinletmektedir. Öğrenciler bu dinledikleri konuşmaya göre, taklit yapma yöntemiyle resimlerin ne anlama geldiğini söyler.¹¹

Konuşma becerisine yönelik hazırlanan görsel materyallerin dil öğretim süreçlerini daha basit bir hale getirerek öğrenmeyi kolaylaştırmak ile öğrencilerin yapabilecekleri hataların da anında farkına varmalarına yardımcı olmak hedeflenmiştir.

Yazma

مهارة الكتابة adlı kitapta yer alan المعينات البصرية في تعليم اللغة bölümünde görsel materyallerle yazma becerisi üzerine örnekler

¹⁰ Halil İbrahim Yalın, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Pegem Yayınları, Ankara: (2010). 82 – 90.

¹¹ Sini Mahmud İsmail Abdullah Ömer, Es-Sıddık, Yayınevi: Kütüphane İşleri Dekanlığı, Kral Suud Üniversitesi, Riyad: (1984). 88-90

verilmiştir. Yazma becerisini resimler ve fotoğraflar yoluyla kazandırmaya çalışılmıştır. Resimler, özellikle soyut düşünemeyen, küçük yaştaki öğrenci seviyelerine uygulanarak öğrencilerin kelimeleri ayırt etmesine ve konuyu somutlaştırabilmelerine, dolayısıyla da anlatılanları daha etkili anlayabilmelerine olanak sağlamaktadır. Örneğin öğretmen, basit resimler kullanarak öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmeye yardımcı olacak alıştırmalar hazırlar¹²

Okuma

مهارة القراءة bölmünde görsel materyallerle okuma becerisi üzerine birçok örneğe yer verilmiştir. Örneğin öğretmen tarafından öğrencilerine Arap bankalarından birine ait olan bir çek resminin bulunduğu kartlar dağıtılır. Daha sonra resimle ilgili açıklayıcı sorular yöneltilir¹³

Dinleme

Görsel materyallerin dinleme becerisi ve diğer dil unsurları öğretimindeki rolünden bahsetmeden önce Arapça öğretmenin ana dili Arapça olmayanlara yönelttiği önemli bir soruyu belirtmekte fayda bulunmaktadır. Soru: “Öğretmenin bu materyallerin anlamlarını yabancı öğrencilere öğretirken uyması gereken yollar nelerdir?” şeklindedir. Bu soruya tatmin edici bir cevap bulunmasa da yabancı dillerin uzun süreli deneyimlerinin insana bazı yönlerden cevap verebilecek birçok yol ve yöntemler sağladığından bahsedilebilir olup, (1) işaret yoluyla, (2) modellerin kullanımı, (3) açıklayıcı resim ve fotoğraf kullanmak gibi birçok yollar vardır. Bu hususlar doğrultusunda öğrenciyi dinlemeye teşvik ederek dinleme becerisini geliştirmesine yardımcı olabilmektedir.

Bulgular ve Yorum

Çalışmanın bu bölümünde, nicel veri toplama yöntemleri ile elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır. “9. Sınıf Arapça Dersi Ailem ve Akrabalarım Ünitesi Başarı Testi” başlıklı araştır-

¹² Sini Mahmud İsmail Abdullah Ömer, Es-Siddık, Yayınevi: Kütüphane İşleri Dekanlığı, Kral Suud Üniversitesi, Riyad: (1984), s.139

¹³ Sini Abdullah, Es-Siddık, 1984, s.109

mamıza konu test, çoktan seçmeli 20 adet sorudan oluşmakta olup Ek-1’de yer almaktadır. Söz konusu test, deney grubundaki öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrası başarı durumlarını ölçmek amacıyla geliştirildi. Deney grubu öğrencilerin izlenerek araştırma neticesinde yukarıda bahsedildiği üzere zaman planı uygulanarak bu zaman çizelgesinde konular öncelikle belirlendi. Konular kapsamında kullanılacak görsel materyallerin belirlenmesi ile ailem ve akrabalarım ünitesi için başarı testi geliştirme çalışması gerçekleştirildi ve bu hususta gerekli çalışmalar yapıldı. Söz konusu testin, ön test olarak kontrol ve deney grubuna uygulandı ve yaptığımız araştırma neticesinde deney grubunda görsel materyallerle eğitim verildiği, kontrol grubuna yönelik ise geleneksel yöntemlerle söz konusu ders verilmiştir.

Uygulamaya dâhil edilen 9/A ve 9/B sınıfı öğrencilerine uygulamadan evvel ailem ve akrabalarım konusunu bilip bilmediğine dair detaylı gözlem yapıldı. Gözlem neticesinde kontrol ve deney grubundaki sınıfların konuyu bilmedikleri tespit edildi ve bunun üzerine 9/A sınıf öğrencileri kontrol grubu olarak, 9/B sınıfı öğrencileri ise deney grubu olarak çalışmamızda yer almıştır. 9/A sınıfı öğrencilerine yönelik olarak geleneksel metotlar kullanılarak eğitim verilmiş olup, 9/B sınıfı öğrencilerine ise görsel materyaller destekli eğitim verilmesi kararlaştırılmıştır. Deney grubunda işlenecek her üniteye yönelik her ders esnasında çeşitli etkinlikler ve görsel materyal çeşitleri seçilerek eğitim verilmiştir. Deney grubuna geleneksel yöntem ile beraber öğrencilerin anlayabilecekleri şekilde resim, video ve tiyatro yöntemleri kullanılmıştır. Deney grubuna ders ilk önce teorik anlamda klasik yöntemlerle temel kavramlar verilmiş ve akabinde de anlatılan tüm konuların görsel materyallerle daha rahat ve kalıcı izli olması için çeşitli yöntemlerle (bilgisayar, tiyatro, sunum, video vs.) anlatılmıştır. Ailem ve akrabalarım konusu ele alınırken Şekil 5. 1 ‘de görüldüğü üzere soy ağacı üzerinden ders anlatımı yapıldı. Akıllı tahta aracılığıyla sunulan bu görsel soy ağacı konu bakımından hem öğrencilerin dersi dinamik ve hareketli geçmesine katkı sağlamış oldu hem de kalıcı izli olmasına destek sağlamıştır. Netice itibariyle de görsel

materyal sayesinde öğrencilerin işlenen konuyu daha iyi öğrenmesi ve kavranabilmesi sağlanmış olundu.

Yaptığımız uygulama neticesinde en son sonuçları elde edebilmek amacıyla “Ailem ve Akrabalarım Başarı Testi” son olarak kontrol ve deney grubuna uygulanarak aşağıdaki ön test başarı sonuca ulaşılmıştır.

1. Deney grubu ile kontrol grubu ön test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

H₀: Deney ve kontrol grubuna ait ön test başarı ortalamaları arasında fark yoktur.

H₁: Deney ve kontrol grubuna ait ön test başarı ortalamaları arasında fark vardır.

Tablo 1: Deney ve Kontrol Grubuna Ait Ön Test Başarı Puanları Tanımlayıcı İstatistikleri

	Deney ve Kontrol Grubu	N	Ortalama	Standart Sapma
Ön Test Başarı Puanı	Kontrol Grubu_9/A	25	14.80	8.836
	Deney Grubu_9/B	25	12.80	8.907
	Toplam	50	13.80	8.839

Yukarıdaki tablo incelendiğinde kontrol grubuna ait ön test başarı puanlarının ortalaması 14.80 olup standart sapması 8.836; deney grubuna ait ön test başarı puanlarının ortalaması 12.80 olup, standart sapması 8.907 olarak hesaplanmıştır. 50 öğrenciye ait ön test başarı puanlarının ortalaması 13.80 olup, standart sapması 8.839 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2: Deney ve Kontrol Grubuna Ait Son Test Başarı Puanı Tanımlayıcı İstatistikleri

	Deney ve Kontrol Grubu	N	Ortalama	Standart Sapma
Son Test Başarı Puanı	Kontrol Grubu_9/A	25	60.80	6.403
	Deney Grubu_9/B	25	84.00	13.540
	Toplam	50	72.40	15.722

Yukarıdaki tablo incelendiğinde kontrol grubuna ait son test başarı puanlarının ortalaması 60.80 olup standart sapması 6.403;

deney grubuna ait son test başarı puanlarının ortalaması 84.00 olup, standart sapması 13.540 olarak hesaplanmıştır. 50 öğrenciye ait son test başarı puanlarının ortalaması 72.40 olup, standart sapması 15.722 olarak hesaplanmıştır.

Hipotezimiz için gerekli olan parametrik test varsayım şartları aşağıdaki gibidir.

Hipotezlerin Belirlenmesi

Deney grubu için;

H₀: Deney grubuna ait ön test ve son test başarı puanları arasında fark yoktur (ya da iki eş arasında fark yoktur).

H₁: Deney grubuna ait ön test ve son test başarı puanları arasında fark vardır (ya da iki eş arasında fark vardır).

Kontrol grubu için;

H₀: Kontrol grubuna ait ön test ve son test başarı puanları arasında fark yoktur (ya da iki eş arasında fark yoktur).

H₁: Kontrol grubuna ait ön test ve son test başarı puanları arasında fark vardır (ya da iki eş arasında fark vardır).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada öğrencilerle iş birlikli problem çözme stratejileri ile öğrencilerin başarıları ve başarıyı yakalamalarına yönelik tutumlarının tespiti amaçlanmaktadır. Araştırmada elde edilen bulguların değerlendirilmesi neticesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yaptığımız araştırma çerçevesinde ise 9/A ve 9/B sınıflarının ön test başarı ortalamalarının sırası ile 14.80 – 12.80 arasında farklılık gösterdiği görülmektedir. Aradaki puan farkının yabancı dil olarak Arapça öğretiminde görsel materyal kullanımı üzerindeki etkisi açısından en düşük puanının 0 ve en yüksek puanının ise 30 olduğu, 9/B sınıfı öğrencilerinin ise en yüksek puanın ise 35 düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Uygulanan 8 haftalık eğitim neticesinde kontrol ve deney grupları tekrar “9. Sınıf Arapça Dersi Ailem ve Akrabalarım Ünitesi Başarı Testi” ne son test olarak katıl-

muş ve geleneksel yöntemle eğitim verilen kontrol grubunda sınav neticesinde ortalamasının 60.80 olduğu, deney grubunun ise görsel materyal yöntemiyle eğitim almalarından dolayı ortalamalarının 84.00 olarak tespit edildiği anlaşılmıştır. Deney grubu öğrencilerin, kontrol grubu öğrencilerine oranla görsel materyal kullanımı sayesinde başarı düzeylerinde önemli ölçüde artış olduğu görülmektedir. Uygulanan başarı testi neticesinde kontrol grubunun en düşük puanının 40, en yüksek puanının ise 70 olduğu, deney grubunun ise en düşük puanı 60 puan iken en yüksek puanının ise 100 olarak tespit edilmiştir.

Yukarıda bahsedilen veriler çerçevesinde sonuç itibariyle; kontrol ve deney gruplarına ait öğrencilerin görsel materyal kullanımı yapmadan önce almış oldukları puanlar birbirlerine yakın olduğundan bu hususta gerekli analiz çalışmasına ihtiyaç duyulmamıştır. 8 haftalık süreç zarfında aynı öğretmen tarafından eğitim verilmiş olup, eğitim süreci zarfında kontrol grubu ile deney grubu arasında görülen eğitim yöntemi farklılıkları mevcuttur. Kontrol grubuna klasik eğitim, deney grubuna ise görsel materyaller kullanılmış olup, farklılığın öğrenci başarısı üzerindeki etkisi gözlemlenmek istenmiştir. Yapılan inceleme neticesinde görsel materyallerle eğitim alan 9/B sınıfı öğrencilerinin, geleneksel yöntemlerle eğitim verilen 9/A sınıfı öğrencilerinden de anlamlı derecede farklılık gösterdiği yapılan son başarı testinde açık bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Ekte sunulan ve öğrencilere yönelik yapılan son test olan başarı testi genel itibariyle değerlendirilmiş olup, en çok hata tespit edilen sorular incelendiğinde;

- 5 ve 6. sorular incelendiğinde kontrol grubunda yapamayanlarının sayısal olarak ortalaması 17 kişi iken, deney grubundaki öğrencilerde bu sayı 7 kişidir.
- 8 ve 12. sorular incelendiğinde kontrol grubundaki toplam 18 kişinin yanlış cevaplandığı, deney grubunda ise 5 kişi olduğu tespit edilmiştir. Analiz neticesinde görsel materyallerle eğitim gören deney grubunun olumlu yönde etkilendiğini söyleyebiliriz.

- 19. soruya yönelik verilen cevaplar analiz edildiğinde deney grubunun görsel materyaller neticesinde doğru cevap verme oranının fazla olduğu neticesi materyallerin doğru ve her zaman kullanılmasının önemini ortaya çıkarmıştır.

Elde edilen bu sonuç doğrultusunda, öğretmenin öğrencinin başarısı üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermekte ve eğitime yönelik görsel materyaller başta olmak üzere tüm eğitim stratejilerinin öğretim düzeylerinde ve çeşitli konularda başarıyı arttırmayı etkileyen unsurdan olup bu hususu destekler nitelikte bulgularla da desteklenmektedir

Dolayısıyla öğretim – öğrenme sürecinde insanın ne kadar çok duyu organına hitap edilirse öğrenme – öğretme sürecinde o kadar kalıcı izli bir öğrenim söz konusu olacak, öğrenim neticesindeki konuların unutulması daha uzun bir sürece yayılacaktır. Başka bir anlatımla, öğretim esnasında kullanılacak görsel araçlar neticesinde öğrenmeler hem hızlı, hem de kalıcı izli olmaktadır¹⁴

Bu çalışmada, “Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Görsel Materyal Kullanımının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi” adlı tez çalışmamızda aşağıdaki şekilde sonuçlara ulaşılmıştır:

- Yabancı dil olarak Arapça öğretimi gerçekleştirilirken anadil ve Arap dili arasındaki ilişkiye dikkat edilmesi gereklidir.
- Yabancı dil eğitimi planlamalarında anadil ve hedef dil arasındaki ilişkiye dikkat edilmesi gereklidir. Yabancı bir dilin öğrenilmesi, mevcut kapsamda bilinen dil/dillerin yanına yeni dil girdilerinin eklenmesi anlamını taşıyacaktır. İki dil arasındaki uyumun azalması dil öğrenme zorluğunun artması anlamına gelecektir.
- Türkçe ve Arapça, dil özellikleri bakımından ciddi oranda birbirinden farklılaşır. Bu nedenle anadili Türkçe olan kimselerin Arapça öğrenirken problem yaşamaları kaçınılmazdır.
- Arapça ve Türkçe dil mantalitelerinin birbirinden çok farklı

¹⁴ Süleyman Sadi Seferoğlu, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı. Pegem A Yayıncılık, Ankara: (2006). 54 – 56.

oluşu, bu dillerin karşılıklı öğrenilmesinde daha farklı yaklaşımları zorunlu kılar. Özellikle semantik boyutta karşılaşılan farklılıklar, okuma dil becerisine düşen rolü daha da perçinlemektedir. Diğer bir ifadeyle, anadili Türkçe olan bir kişinin, özne ile başlayıp eylem ile biten cümle kurgularına sahip dil mantığı; eylem ile başlayıp özne ile devam ettirilen cümle kurgusuna sahip Arap dili mantığına uyum sağlamada çok büyük problemler yaşayacaktır.

- Dil öğrenmedeki başarı ve başarısızlıklar genellikle örgün eğitim, eğitimciler ya da öğrencilere dayandırılır. Sonu olumsuz sonuçlanan durumlarda sorumluluğu tek bir kişide aramak asla doğru olmayacaktır.

Öneriler

İpek (2003) görsel ders materyallerinin önemini şu şekilde ele alır: Görsel elementlerin, sembollerin ve ekran tasarımlarının sahip oldukları nitelikleri ve öğretim sürecinde etkili kullanılıyor olmaları öğrenmeyi kolaylaştırmayı sağlamaktadır. Bununla beraber görsel materyaller yabancı dil öğretiminde öğrencilerin isteklendirilmesini yüksek oranda arttırmaktadır¹⁵

Araştırma konumuza yönelik 2018-2019 yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı İmam Hatip Liselerinde yabancı dil olarak Arapça öğrenimi gören öğrenciler Malatya İli, Battalgazi ilçesi Kubilay Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde öğrenim gören 9-A ve 9-B sınıflarında okuyan toplam 50 öğrenci oluşturmuş olup, yapılan araştırmaya esas konu Arapça Öğretiminde kullanılan görsel materyaller, bağımlı değişkeni ise öğrencilerin başarısıdır. Bu bağlamda, deneysel araştırmamıza yönelik ön test/ son test şeklinde uygulamalarla veriler toplanarak SPSS Analiz programı desteği ile analiz edilmiştir. Analiz neticesinde başlangıçtaki öğrencilerin bilgi seviyelerinin her iki sınıf (9/A – 9B) olmak üzere 'ön test' sonuçları alınıp, bir sonraki zamanda tekrarı uygulanan çalışmamıza konu veriler 'son test' ile karşılaştırıldığında öğrencilerin yabancı dil olarak

¹⁵ İsmail İpek, Bilgisayarlar, Görsel Tasarım ve Görsel Öğrenme Stratejileri. The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET, ISSN: 1303-6521 volume 2 Issue 3 Article (2003). 9, 74

Arapça öğretiminde görsel materyal kullanımının öğrenci başarısı üzerinde olumlu yönde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın neticesinde görsel materyal kullanım sayesinde öğrencinin başarısına etkisi açısından başarısını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Tüm bu bilgiler ışığında araştırmanın bulguları incelendiğinde de Arapça ders başarı testi toplam, kavrama ve uygulama düzeyi son test puanlarının, deney grubu lehine anlamlı bir fark oluşturmuş olduğu, öğrenme esnasında öğretmenin öğrencilere iyi bir rol oynadığı söylenebilir. Öte yandan, eğitimde görsel materyal kullanımı yoluyla Arapça öğretimi konusunda yapılacak çalışmalarda, farklı öğretim tekniklerine yönelmeleri önerilmekle beraber teknoloji kullanımına ilişkin olarak inanç sistemleri ve tutumları da incelenebilir. Araştırma ve bulgular hep birlikte değerlendirildiğinde ayrıca, öğretmenlerin görsel materyal kullanmalarına yönelik çeşitli materyaller hazırlamaları, ders programlarında bu hususun etraflıca verilmesi önerilebilir.

Kaynaklar

- Aksan, Doğan. Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim. TDK Yayınları, 2. Baskı. Ankara: (1998). 55.
- Alkan, Cevat., Deryakulu Deniz., Şimşek Nurettin. Eğitim Teknolojisine Giriş. Önder Matbaacılık, Ankara: (1995).
- Büyüköztürk, Şener. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Pegem A Yayıncılık, Ankara: (2007).
- Çelik, Levent. Öğretim Materyallerinin Hazırlanması ve Seçimi. Pegem A Yayıncılık, Ankara: (2007).
- İpek, İsmail. *Bilgisayarlar, Görsel Tasarım ve Görsel Öğrenme Stratejileri*. The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET, ISSN: 1303-6521 volume 2 Issue 3 Article (2003). 9, 74
- İşcan, Adem., Karagöz Beytullah. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisi Kazandırmada Filmlerin Kullanımı. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20 (4), Erzurum: (2016). 1267.

- Kuşçu, Ertan. Yabancı Dil Öğretimi / Öğreniminde Görsel ve İşitsel Araçların Kullanmanın Önemi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl:5, Sayı:43, (2017). 213 – 214-224.
- Öner, Necati ve diğerleri. *Dil Kültür ve Çağdaşlaşma*. Ed: Bahaeddin Yedi yıldız. Ankara: (2003). 75.
- Seferoğlu, Süleyman. Sadi. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı. Pegem A Yayıncılık, Ankara: (2006). 54 – 56.
- Sini, Mahmud. İsmail, Abdullah, Ömer. Es-Sıddık. Yayınevi: Kütüphane İşleri Dekanlığı, Kral Suud Üniversitesi, Riyad: (1984). 88-90, 109, 139.
- Şahin, Yanpar. Tuğba., Yıldırım, Soner. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Anı Yayıncılık, Ankara: (1999).
- Yalın, Halil. İbrahim. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Pegem Yayınları, Ankara: (2010). 82 – 90.

